

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 09 września 2016 r.

DSWM-WOPG.086.131.2016.BP

Pan
Marek Michałak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo nr ZEW.422.31.2016.ES z dnia 10 sierpnia 2016 r., w którym zwraca się Pan z prośbą o podjęcie działań, które umożliwią wszystkim dzieciom przebywającym poza granicami Polski równy dostęp do oferty edukacyjnej, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zadania MEN w zakresie krzewienia języka i kultury polskiej oraz podtrzymywania i umacniania poczucia tożsamości narodowej Polaków zamieszkałych poza granicami kraju regulują przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.) oraz akty wykonawcze wydane na podstawie delegacji ustawowych zawartych w art. 22 ww. ustawy.

Stosownie do powyższego, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania:

- I. Zakłada i prowadzi zespoły szkół oraz szkolne punkty konsultacyjne przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej w celu kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 lit a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn.zm.).

Organizację kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą w ww. podmiotach określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. (Dz.U. 2014 r., poz. 454 j.t.).

W 36 krajach funkcjonuje jeden zespół szkół realizujący ramowy plan nauczania i 66 szkolnych punktów konsultacyjnych realizujących jedynie uzupełniający plan nauczania w zakresie języka polskiego i wiedzy o Polsce. W roku szkolnym 2015/2016 łącznie w obu formach nauczania uczestniczyło 15 733 dzieci i młodzieży. Nauczanie prowadziło 547 nauczycieli (173,78 etatu).

Z tytułu prowadzenia ww. zespołu szkół i szkolnych punktów konsultacyjnych, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dysponuje środkami na pokrycie kosztów ich funkcjonowania. Koszt utrzymania ww. szkół, w tym czynsze i wynagrodzenia pracowników wyniosły w 2015 r. 29 798 121,00 zł.

Ponadto, szkolne punkty konsultacyjne oddelegowują zatrudnionych w nich nauczycieli do pracy w czterech sekcjach polskich funkcjonujących w szkołach we Francji. 21 oddelegowanych nauczycieli (10,4 etatu) obejmuje nauczaniem 500 uczniów. Na realizację zadania przeznaczono w 2015 r. środki w wysokości 1 342 583,22 zł.

Dla uczniów, którzy spełniają obowiązek szkolny i obowiązek nauki poprzez uczęszczanie do szkoły działającej w systemie oświaty kraju zamieszkania, lecz nie mają możliwości uczęszczania na zajęcia z języka polskiego, w szkołach im. KEN w Ośrodku Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą organizuje się kształcenie na odległość. W roku szkolnym 2015/2016 uzupełniający plan nauczania z zakresu języka polskiego i wiedzy o Polsce realizowało 461 uczniów, zaś ramowy plan nauczania - 90 uczniów.

Kształcenie na odległość realizowane jest z wykorzystaniem platformy e-learningowej. Na realizację zadania przeznaczono w 2015 r. środki w wysokości 719 981,10 zł.

- II. Wspomaga nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim prowadzone w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty krajów zamieszkania Polaków oraz szkołach organizacji Polaków

1. Działania finansowane z budżetu MEN:

- 1) kierowanie nauczycieli do pracy wśród Polonii i Polaków za granicą

W roku szkolnym 2015/2016 wśród Polonii i Polaków w 14 krajach pracowało 89 nauczycieli, obejmujących nauczaniem ponad 10 tys. uczniów. Nauczyciele kierowani są głównie na obszary masowych zsyłek i deportacji ludności polskiej na Wschodzie oraz tereny leżące w granicach dawnej Rzeczypospolitej zamieszkałe przez mniejszość polską. Na realizację zadania przeznaczono w 2015 r. środki w wysokości 5 235 787,70 zł.

- 2) przekazywanie niezbędnych podręczników i pomocy dydaktycznych służących nauczaniu

Zainteresowane szkoły prowadzone przez organizacje Polaków, stowarzyszenia rodziców, Kościołów i inne podmioty realizujące zadania w zakresie wzmocnienia tożsamości narodowej młodych Polaków zamieszkałych za granicą wyposażane są w podręczniki i pomoce dydaktyczne służące nauczaniu języka polskiego i wiedzy o Polsce. Realizowane są wnioski posiadające akceptację polskich służb dyplomatycznych.

W 2015 r. na wniosek organizacji społecznych i innych podmiotów prowadzących za granicą nauczanie, ORPEG przekazał do 27 krajów 35 333 sztuk podręczników i pomocy dydaktycznych. Na realizację zadania przeznaczono w 2015 r. środki w wysokości 1 064 930,54 zł.

Ww. podmioty otrzymały w 2015 r. również 11 274 sztuk podręcznika MEN dla klasy I i II szkoły podstawowej.

Uczniowie przebywający za granicą mogą także korzystać z e-podręcznika Włącz Polskę! dostępnego na platformie www.wlaczpolske.pl oraz 62 e-podręczników dostępnych na platformie www.epodreczniki.pl. Dostęp do zasobów jest otwarty i nieodpłatny.

- 3) organizowanie w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą

Pomoc metodyczna skierowana jest przede wszystkim do nauczycieli szkół prowadzonych przez organizacje Polaków, stowarzyszenia rodziców, parafie oraz nauczycieli pracujących w szkołach systemu oświaty kraju zamieszkania Polaków. Szkolenia sprzyjają podnoszeniu efektów nauczania w zakresie języka polskiego i kultury polskiej oraz upowszechnianiu współczesnej polszczyzny. Odbywają się zarówno w Polsce, jak i w krajach zamieszkania Polaków, prowadzone są w trybie stacjonarnym oraz *on-line*.

W 2015 r. w szkoleniach wzięło udział 1 235 nauczycieli z 48 krajów. Na realizację zadania w 2015 r. ORPEG przeznaczył 964 000,00 zł.

4) organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej

W obozach edukacyjnych dla liderów środowisk polonijnych uczestniczy młodzież w wieku 15-18 lat, która w ciągu roku szkolnego brała udział w zajęciach szkół organizacji Polaków lub systematycznej nauce języka polskiego w innej formie. Pobyt młodzieży w Polsce wiąże się z uczestnictwem w programie edukacyjno-wychowawczym umożliwiającym doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem polskim, poznawanie historii Polski, tradycji i kultury narodowej. Program edukacyjny zakłada także kształtowanie w młodych ludziach umiejętności liderekich, naukę pracy w grupie i skutecznej komunikacji. Młodzież ma bezpośredni, stały, aktywny kontakt z młodzieżą z kraju.

W 2015 r. w obozach edukacyjnych dla liderów środowisk polonijnych uczestniczyło 326 osób z 5 krajów.

Zadanie realizowane jest przez MEN w formie otwartego konkursu ofert. Na wykonanie zadania MEN przeznacza co roku 700 000,00 zł.

2. Działania finansowane w 2015 r. z rezerwy celowej MSZ na współpracę z Polonią i Polakami za granicą

W 2015 r MEN zrealizował ze środków rezerwy celowej MSZ następujące zadania:

- 1) doskonalenie zawodowe nauczycieli języka polskiego i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim – 2 000 000,00 zł,
- 2) kolonie i inne formy letniego wypoczynku – 7 000 000,00 zł.

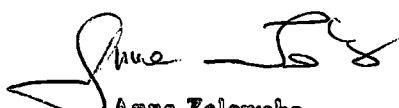
Powyższe zadania zrealizowano w formie otwartego konkursu ofert. W różnych formach letniego wypoczynku realizowanych przez organizacje pozarządowe i samorządy uczestniczyło 4 580 dzieci z 32 krajów. W różnych formach doskonalenia zawodowego realizowanych przez organizacje pozarządowe i uczelnie wyższe uczestniczyło 2 188 nauczycieli z 32 krajów.

Ponadto, ze środków rezerwy celowej w wysokości 500 000,00 zł Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą zrealizował staże językowe i wizyty studyjne w szkołach w Polsce dla nauczycieli uczących języka polskiego i w języku polskim za granicą oraz kadry zarządzającej szkołami prowadzącymi to nauczanie. Wzięło w nich udział 96 osób z 22 krajów.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że od roku 2016 środki z rezerwy celowej MSZ znajdują się w dyspozycji Senatu RP. W budżecie MEN w roku 2016 znajdują się środki w wysokości 2 000 000,00 zł przekazane przez MSZ na realizację zadania związanego z doskonaleniem nauczycieli języka polskiego i innych przedmiotów nauczanych za granicą w języku polskim.

Ministerstwo Edukacji Narodowej kontynuuje realizację zadań wynikających z prowadzenia zespołu szkół i szkolnych punktów konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej w celu kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą oraz wspomagania wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw lub nauczanych w innych formach przez organizacje Polaków. We współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych Ministerstwo Edukacji Narodowej, wypracowuje standardy wsparcia oświaty polonijnej oraz dąży do zapewnienia jak najszerszego dostępu do nauki języka polskiego dzieci i młodzieży polskiej za granicą.

Z wyrazami szacunku,

Anna Zalewska